شماره صندلی :	اداره آموزش و پرورش فردیس **دبیرستان معرفت** **امتحانات نوبت اول (دی ماه ۱۴۰۴)**	نام امتحان :فارسی ۳
نام :		پایه :دوازدهم
نام خانوادگی :		تاریخ امتحان :
کلاس :		مدت امتحان :۸۰ دقیقه
نام دبیر :مرتضوی		تعداد صفحات سوال :۴
سوال	لطفاً پاسخ سوالات را فقط با خودکار آبی یا مشکی و به صورت خوانا بنویسید	محل مهر

قلمرو زبانی ۷ نمره

۱- معنی واژگان مشخّص شده را بنویسید (۱/۵)

۱- وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبرد **۲- گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست**

۳- خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد **٤- بگرای چو اژدهای گرزه**

٥- لیک کس را دید جان دستور نیست **٦- ماه نیز با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید**

۲- در متن زیر چهار واژه نادرست نوشته‌شده‌است شکل درست آن‌ها را در پاسخنامه بنویسید. (۱ نمره)

دیوارهای قتور و باروهای دودخردهٔ رم با زبان حال بازگو می‌کنند که زمانی کرانه‌های فرات خط از کرانهٔ رود طیبر می‌خواند اما موسلینی که چراغ امپراتوی رم را روشن کرد، می‌دانیم که دولت مستأجل بود.

۳- واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید (۰/۵)

الف) امپراتوری‌های بزرگ از سوء «(هاضمه - حازمه) می‌میرند.

ب) عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف و واصفان (هلیهٔ – حلیهٔ)جمالش به تحیّر منسوب

٤- در هر یک از عبارت‌های زیر نوع حذف فعل را مشخّص کنید.(۰/۵)

الف) بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد

ب) هرنفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرّح ذات

٥- فعل‌های مشخّص‌شده را از نظر کاربرد معنایی(اسنادی یا غیر اسنادی) بررسی کنید.(۰/۵)

الف) آن را که عقل و همّت و تدبیر و رای نیست خوش گفت پرده‌دار که کس در سرای نیست

ب) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست

٦- نقش دستوری واژگان مشخّص شده را بنویسید. (۰/۵)

- هر کسی از ظن خود شد یار من از درون من نجست اسرار من

۷- از بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید و در پاسخنامه بنویسید. (۰/۵)

تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن‌ها پس‌افکند

۸- نوع «را» را در هریک از بیت‌های زیر مشخّص کنید.(۰/۵)

الف) فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد.

ب) گفت نزدیک است والی را سرای آن جا شویم.

۹- جملهٔ دوم عبارت زیر با کدام الگوی جمله مطابقت می‌کند. (۰/۵)

«محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند و عشق خاص‌تر از محبت است»

الف) نهاد + مفعول + متمم+ فعل ب) نهاد + مسند + فعل

ج) نهاد + متمم + فعل د) نهاد + مفعول + مسند + فعل

۱۰- در متن زیر نوع وابستهٔ وابسته‌هایی را که زیرشان خط کشیده‌شده‌است، مشخّص کنید.

ناچار هر روز ده فرسخ راه را باید می‌پیمودم تا به قلّهٔ آرزوهای خود برسم. سختی این راه‌ها هرگز بر ارادهٔ بسیار محکم من غلبه نکرد بلکه گام‌هایم را استوارتر ساخت.(۱ نمره)

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی) (۵ نمره)

www.karnoon.ir

۱۱- در ابیات زیر دو نماد به‌کار رفته است، آن‌ها را بیابید و در پاسخنامه بنویسید.(۰/۵)

بشنو این نی چون شکایت می‌کند از جدایی‌ها حکایت می‌کند

کز نیستان تا مرا ببریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

۱۲- رباعی زیر به شیوهٔ گفتگو سروده شده‌است. این گونه گفتگو در اصطلاح ادبی چه نامیده‌می‌شود و کدام شاعرمعاصر شعری به این شیوه، در کتاب درسی دارد؟(۰/۵)

گفتم: «چشمت» گفت که: «با مست مپیچ» گفتم: «دهنت» گفت: «چه خواهی از هیچ»

گفتم: «زلفت» گفت: «پریشان کم گوی باز آوردی حکایتی پیچاپیچ

۱۳- در بیت زیر به چه داستانی اشاره شده‌است، این نوع اشاره کدام آرایهٔ ادبی را ایجاد می‌کند؟ (۰/۵)

ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند

۱٤- با توجّه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱)

«تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک چند»

الف) یک مورد اضافهٔ استعاری بیابید و نوع آن را (تشخیص یا غیر تشخیص) بنویسید.

ب) علّت خیالی آرایهٔ حسن تعلیل را که در بیت به‌کار رفته‌است، توضیح دهید.

۱۵- در بیت زیر یک مصراع ادعایی است که مصراع دیگر مصداق آن ادعاست. نام آرایه‌ای را که بدین روش ایجاد می‌شود در پاسخنامه بنویسید (۰/۵)

«عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را»

۱٦- ابیات زیر را کامل کنید. (۲ نمره)

ای مهربان‌تر از گل ....در چشم جویباران

وین نغمهٔ محبت..... .....آواز باد و باران

در مکتب حقایق پیش ادیب عشق .....

..... بالله کز آفتاب فلک خوب‌تر شوی

قلمرو فکری (۸ نمره)

۱۷- عبارت «عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید.» با ابیات کدام گزینه ارتباط بیشتری دارد؟ (۰/۵)

الف) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست

ب) دیوانه کنی هر دو جهانش بخشی دیوانهٔ تو هر دو جهان را چه کند؟

ج) من که هر آنچه داشتم اوّل ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو

د) بی عشق زیستن را جز نیستی چه نام است یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است

۱) الف- ب ۲) ب - ج ۳) ج- د ٤) الف- ج

۱۸- با توجّه به ادبیّات پایداری، مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (۰/۵)

- خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد زاشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحزن است
- چون نگیرم از درد چون ننالم دزد را چو محرم به خانه کردم

۱۹- با توجّه به مضمون اجتماعی- سیاسی قصیدهٔ «دماوندیّه»، شاعر چه مفهوم نمادینی از کوه «دماوند» ایجاد کرده‌است؟ (۰/۵)

۲۰- در دو بیت زیر مقصود مولوی از قسمت‌های مشخّص شده چیست؟ (۰/۵)

سینه خواهم شرحه‌شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق

محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۲۱- هر یک از ابیات را به مفهوم متناسب خود در ستون مقابل وصل کند. (یک مفهوم غیر مرتبط است.) (۲نمره)

www-kanoon-ir

۱) نی حدیث راه پرخون می‌کند/ قصّه‌های عشق مجنون می‌کند	الف) رشوه‌خواری
۲) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد	ب) بازگشت به اصل
۳) گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان/ گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست	ج) نکوهش بی‌خبری از عشق
٤) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست / با خود بودن به عشق در سامان نیست	د) ترک خود کردن
	هـ) سختی راه عشق

ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.

۲۲- سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد(۰/۵)

۲۳- عشق چون آتش است. هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری ننهد. (۰/۵)

۲٤- اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده. (۰/۵)

۲۵- یکی از یاران گفت: «از این بوستان که بودی ما را چه تحفه کرامت کردی» (۰/۵)

۲٦- گفت از بهر غرامت جامه‌ات بیرون کنم (۰/۵)

۲۷- همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است(۰/۵)

۲۸- هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد(۰/۵)

۲۹- در عالم پیر هرکجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است(۰/۵)